

Möt andra. Möt dig själv. Möt Gud.

**Församlingsinstruktion
för Viby församling,
Strängnäs stift.**

Utfärdad 2009

Uppdrag

1. I mer än 800 år har Vibyborna haft kyrkobyggnad och präst. Genom århundradena har bygdens folk byggt och uppburet kyrka, prästbostad och gudstjänstliv. Biskopen har vigt och sänt präster som i mörka och ljusa dagar förkunnat Guds Ord, döpt barn och vuxna in i kyrkans gemenskap och förmedlat de övriga sakramenten till dem.

2. Som en lokal del av Strängnäs stift, den svenska kyrkoprovinnsen och den världsvida Kyrkan, fortsätter präst och församling med förtroendevalda och medarbetare, att fira gudstjänst, bedriva undervisning och utöva diakoni och mission. Detta utifrån uppdraget att ”människor skall komma till tro på Kristus och leva i tro, en kristen gemenskap skapas och fördjupas, Guds rike utbreddas och skapelsen återupprättas”, som det heter i Kyrkoordningen. Som vi vill uttrycka det: För att *göra Kristi närvaro synlig i världen*.

Identitet

3. Viby församling som *geografiskt* område var länge Strängnäs stifts utpost, där Närkeslätten möter Tivedens skogar. Sedan Ramundeboda, Skagershult och Tångeråsa blivit egna församlingar återstår ett område till stor del lättodlad slättmark - ibland kallat ett ”fett” pastorat. På 1800-talet kom stambanan och skar rakt genom församlingen, gav upphov till tätorterna Vretstorp och Östansjö, och lade grunden för skofabriker och annan tillverkningsindustri. Viby kyrka ligger mitt i församlingen, på ungefär samma avstånd från Hallsberg som från Askersund, Laxå och Fjugesta, fast den ligger långt från de egna små tätorterna.

Avsnittet Identitet är inspirerat dels av den gamla församlingsinstruktionen och dels av den senaste visitationsstämman för Viby 2001.

4. Fromheten i Viby har präglats av både tradition och väckelse. På medeltiden påverkade antagligen pilgrimsvägen till Nidaros och en stark Olofskult i grannförsamlingen Hardemo Vibyborna. Århundraden senare växte frikyrklighetens bönhus som svampar ur jorden. Ett av dem är resultatet av prästen Wilhelm Müntzings väckelsepredikningar på 1860-talet. Viby kyrka fylldes på söndag förmiddag. På kvällen

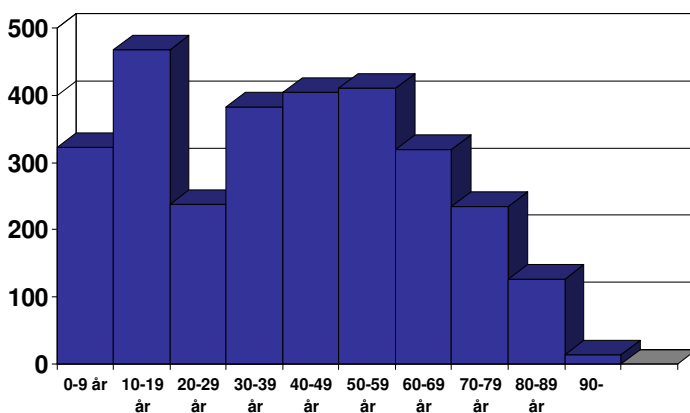
ledde han nattvarden i Stenkulla missionshus. Kyrkoherde och biskop försökte stävja de värsta yvigheterna, och Müntzing förblev faktiskt i församlingstjänst tills han dog och begravades på Viby kyrkogård.

5. 1937-1955 satte Axel Haerberger högkyrklig prägel på församlinglivet. Fortfarande minns många honom och hans romersk katolskt inspirerade kyrklighet. Haerbergers sakraments-kristendom och estetiska ideal kan sägas ha fått sin fortsättning i den liturgiskt genomtänkta renoveringen av Viby kyrka i början på 1990-talet. Altaret flyttades både bokstavligt och bildligt närmare församlingens mitt. Koret gjordes rymligare för både liturgi och musik. Nytt golv och praktiska lösningar har ökat tillgängligheten och gjort rummet flexibelt och inkluderande. Detta är viktigt, med tanke på hur betydelsefull kyrkobyggnaden är för Vibyborna.

6. Vi är 2859 invånare (2007) inom församlingens geografiska område. 2483 eller 86% är medlemmar i Svenska kyrkan. Många gånger menar man med församling de anställda och de förtroendevalda, men vi vill vidga perspektivet och se alla intresserade som församlingen med ansvar för att i Viby göra Kristi närvaro synlig i världen. Denna gemenskap manifesteras när gudstjänst (inklusive kyrkliga handlingar) firas. Från gudstjänsten, oftast på en helgdag, sänds vi ut i vardagen. I mötet med såväl familj, arbetskamrater och grannar som världens nöd nära och långt borta, utförs kyrkans vardagsarbete.

Omvärld

7. Viby som geografiskt område har en för landsbygden karakteristisk åldersfördelning. Där finns många gamla och en del barnfamiljer, men få unga vuxna har stannat kvar.

Folkmängd efter ålder i tioårsklasser. 2004-12-31

8. I Viiby finns inte längre någon industri av betydelse. Av de förvärvsarbetande finns de flesta inom näringsgrenarna tillverkning och utvinning, handel och kommunikation och vård och omsorg. Från de två tidigare stations-samhällena Östansjö och Vretstorp arbetspendlar många med bil till Örebro och andra större orter i närheten.

24%, 22% respektive 15%, enligt SCB 2004.

9. Kulturellt sett är befolkningen mycket svensk.

10. I Östansjö och Vretstorp finns skola för barn upp till 12 år. Där finns även de båda frikyrkoförsamlingarna (ekumeniska, tillhöriga Missionskyrkan, Evangeliska frikyrkan och Svenska Baptistsamfundet), rester av 1800-talets väckelse i Närke. Föreningslivet är väl utvecklat med bland annat en livaktig hembygdsförening, ett hushållningsgille, pensionärsföreningar, idrottsrörelse (inklusive mycket hästsport) samt politiska partier. Kulturarrangemang förekommer i Hembygdsgården, Aggershus, Östansjö Folkets hus och Folkets hus och park i Vretstorp. Ungdomsverksamhet ordnas av en föräldraförening (i Ordenshuset i Östansjö), av Bäcksjökyrkan i Östansjö och Kristallkyrkan i Vretstorp.

11. Genom församlingen går motorvägen E20 där 1460 tunga fordon passerar varje dag. Många lastbilar rastar på Viiby krog. Andra stannar vid Brändåsen, strax utanför församlingsgränsen. Många tåg passerar rakt genom församlingen dagligen. Inget stannar. E20 gör att bilburna Viibybor ändå har nära till arbeten och service i t.ex. Örebro.

12. Viiby kyrka står mitt i byn fast den ligger långt från tätorterna, omgiven av kyrkogård och med församlingshem i den gamla byskolan och med Klockargården intill. Till kyrkbyn går bussarna endast ett par gånger om dagen.

13. Hallsbergs kommun planerar ingen särskild utbyggnad vad gäller bostäder inom vår del av kommunen.

Pastoralt program

Inledning

14. Vårt uppdrag som församling är att synliggöra Kristi närvaro i världen. Med *världen* menar vi både hela den värld som Jesus Kristus sändes in i för att rädda, men också den bit av den som utgör församlingens geografiska område. Kristi *närvaro* förstår vi utifrån Bibeln och kyrkans tradition på tre sätt utan att därför utesluta andra:

Genom att fira dop, nattvard och andra kyrkans heliga handlingar blir Jesus närvarande på ett så konkret sätt att vi i t.ex. brödet kan förnimma honom med våra sinnen.

När vi tillsammans ber, firar gudstjänst och går Jesu ärenden i vårt vardagsliv blir det tydligt att vi utgör delar av Kristi kropp.

Genom var och ens föredöme, i självutgivande kärlek, och i vittnesbörd och undervisning om Jesus från Nasaret, märks hans närvaro i barns och vuxnas kunskap, i de existentiella samtalen och i samhällsdebatten.

15. Dessa tre sätt genom vilka Kristi närvaro märks i Vibybygden är ömsesidigt beroende av varandra och kompletterar varandra. För att förverkliga detta behövs både präst och andra engagerade människor.

16. Vårt motto för församlingens pastorala program är: *Möt andra. Möt dig själv. Möt Gud.* Det trefaldiga mötet kan bli verklighet tack vare församlingens gudstjänst, undervisning, diakoni och mission.

Gudstjänst

17. Genom 2000 år har mässan varit den för kyrkan konstituerande gudstjänsten. Med få förändringar har den varit sig lik alltsedan Jesus instiftade den i den natt då han blev förrådd. Oavsett om den firas i sin högtidligare form (högmässa) eller sin enklare (veckomässa) gör den honom närvarande genom Ordet (alltid minst två läsningar ur Bibeln) och hemlighetsfullt men konkret i brödet och vinet.

18. I Viby kyrka har altaret kommit närmare människorna. Högmässan har åter blivit församlingens centrum. Den firas varje söndag och kyrklig helgdag utom på nyårsdagen, långfredagen och midsommardagen. På nyårsdagen hänvisas till

”I varje församling skall det firas en huvudgudstjänst alla söndagar och kyrkliga helgdagar.” KO 17 kap 3 §. Strängnäs stift har sedan många år målsättningen att nattvard skall firas i församlingarnas huvudgudstjänst varje söndag.

andra församlingar, på långfredagen firas i stället långfredagsgudstjänst och på midsommardagen friluftsgudstjänst. På skärtorsdagen firas högmässan ekumeniskt, men enligt Svenska kyrkans ordning.

19. Gudstjänsten i Viby följer Den svenska kyrkohandboken och präglas av den dramaturgi och de ordningar och bruk som är tradition i större delen av den världsvida kyrkan. Deltagarna dras in i ett heligt skeende och till exempel nattvarden förmedlar Guds kärlek och nåd oavsett mottagarens sinnesstämning eller trosvisshet.

20. Musiken fyller en viktig funktion i gudstjänstlivet. Väl vald och förberedd sång och musik kan fungera som ett språk bortom orden. Genom att medvetet satsa på musiken i högmässan vill vi att människor skall inkluderas, engageras och allas tillbedjan och lovsång underlättas. För att öka variationsmöjligheten vill vi under vissa delar av året använda alternativ mässmusik.

Det s.k. *ordinariets* text skall dock alltid vara den klassiska. T.ex. används på adventssöndagarna, efter modell från Strängnäs Domkyrka, *Sursum corda* och *Prefation* i sättning av Rolf Stenholm, anpassad för Voglers *Hosianna* som Sanctus, samt som alternativ under trefaldighetstiden S:t *Ansgarsmässan* ur *Sånger från S:t Ansgar 2*, Wessmans musikförlag 2004.

21. Veckomässa firas minst en gång i veckan.

22. Mässan kompletteras av böne- och musikgudstjänster – oftast i den psaltarpsalmsbaserade tidebörens form – som t.ex. morgonbön, helgsmålsbön och Taizégudstjänst. Vid sådana tillfällen bär vi i bönen fram hela vår bygd och alla som bor och verkar här.

23. För att bredda och fördjupa församlingens engagemang i gudstjänsten, ersätter gudstjänstgrupper det traditionella systemet med kyrkvårdar och gudstjänstvärdar. Dessa grupper av frivilliga medarbetare träffas och förbereder kommande gudstjänst samt samtalar kring de aktuella bibeltexterna tillsammans med präst. Konfirmander och andra dras även de in i gudstjänsten genom medverkan som kors- och ljusbärare och liknande.

24. I Viby finns många barnfamiljer och vi vill att barnen skall ha en självklar plats i alla huvudgudstjänster. För att möjliggöra familjers deltagande i gudstjänsten anordnas större delen av kyrkoåret en i gudstjänsten integrerad söndagsskola för barn. Söndagsskolan leds antingen av församlingsassistenten eller frivilliga enligt ett schema.

25. Genom att ha enkelt kyrkkaffe i kyrkan efter varje högmässa, kyrkluncher och andra kringarrangemang i och vid församlingshemmet, vill vi göra gudstjänsten till en verklig mötesplats och öka möjligheten att människor i alla åldrar prioriterar den.

26. Själva kyrkobyggnaden med tillhörande kyrkogård och församlingshem i Viby är viktiga för Vibyborna. Där har generationer mött Gud och varandra och firat livets stora händelser. Därför vill vi sträva mot att kyrka och församlingshem är så öppna och tillgängliga som möjligt. Dessa platser utgör tillsammans med den kontinuerliga närvaron av (minst en) präst förutsättningar för församlingens liv.

Undervisning

27. För att kunna växa i tron och bidra till att församlingens uppdrag utförs, behöver både barn och vuxna dopundervisning.

28. Den egna familjen är grunden för barnens dopundervisning. Om föräldrarna motiveras och ges redskap för att be, sjunga och prata med sina barn om tro, underlättas barnets trosutveckling och mognad. Församlingens barnverksamhet måste bygga på en god relation till föräldrarna. Det är viktigt att det finns tydliga kopplingar inte bara mellan söndagsskolan och högmässan utan även mellan högmässan och barn- och familjeverksamheten i Församlingshemmet.

29. Barnkör, riddarklubb och Ansgars juniorer är exempel på verksamhet som lätt ges en tydlig koppling till gudstjänsten, något som skall vara prioriterat.

30. För att bidra till den allmänna kunskapen om kyrka och tro bjuder församlingen in skolklasser till kyrkvandringar i anslutning till kyrkoårets stora händelser. Församlingen bekostar buss till kyrkan.

31. Konfirmandundervisningen vill vi så långt som möjligt se i ett sammanhang som börjar i barn- och fortsätter i ungdomsverksamhet. Själva konfirmandåret bygger på Riktlinjer för Svenska kyrkans konfirmandarbete.

32. Undervisning ingår på olika sätt i alla församlingens grupper av vuxna: kyrkoråd (kurser och heldagar), syförening, kör, församlingskår (församlingsaftnar), bibelsamtalsgrupper, gudstjänstgrupper (textsamtal och gudstjänstpraxis) m.m.

33. Varje år inbjudes därtill till en samtalsserie för vuxna.

Diakoni

34. Ansvar att synliggöra Kristi närvaro i världen ligger såväl på församlingen som gemenskap som på den enskilde. Den enskilde kan fråga sig: Hur kan jag vara en Kristus för dem jag möter i min vardag? Hur kan min kristendom märkas? Mångas svar har blivit ett personligt engagemang i till exempel Röda korset, Lions eller församlingens egen syförening. Men även i andra sammanhang synliggörs Kristus när döpta människor gör osjälviska kärleksgärningar och hjälps åt att bekämpa fördomar och förtryck i samhället.

35. Förutom gudstjänsten med sina kringaktiviteter som kyrkkaffe och måltider är församlingsaftnar, syföreningsmöten, studiecirkelar och annan församlingsverksamhet viktiga mötesplatser inte minst för dem som annars är ensamma. I en tid som präglas av individualism blir kyrkan genom sitt tal om Guds folk och sitt gemenskapsbygge en motkultur. Viby församling vill vara en sådan motkultur. Därför samarbetar vi gärna med lokala föreningar för att stärka gemenskapen och framtidstron i bygden.

36. Församlingen bjuder årligen in alla medlemmar som fyller 80 år till fest och uppvaktar dem som fyller 90 och 100 med blommor.

37. Genom ett samarbete med Örebro kyrkliga samfällighet kan församlingen slussa vidare till professionell familjerådgivning och terapi.

38. Tack vare fond- och gåvomedel kan församlingen ge ekonomiska bidrag till enskilda behövande.

39. I händelse av en kris eller katastrof – inte minst med tanke på E20 och stambanan – finns en handlingsplan för att med hjälp av frivilliga öppna kyrkan och församlingshemmet och erbjuda stillhet, samtal och självård.

40. Viby församling vill utifrån tanken på skapelse och förvaltarskap vara en förebild när det gäller hållbar utveckling. Med det menar vi att all verksamhet, med allt ifrån inköp till hantering av avfall, hanteras med miljö-, klimat- och rättviseperspektiv för ögonen. När det finns väljs miljövänliga alternativ. Avfall källsorteras så långt som möjligt. I en egen liten världsbutik säljs rättvisemärkta och ekologiska varor till icke-konkurrerande priser.

41. En internationell grupp organiserar och samordnar insamlingar och arbete för internationell diakoni och mission.

Mission

42. Alla människor kan sägas ha en längtan efter ett sant och äkta liv. Kyrkans kallelse är att peka på Kristus som den bästa vägen dit. Därför har vi både som enskilda och tillsammans en uppgift att göra kyrka och tro attraktiva. I Viby församling vill vi fira gudstjänst, bedriva undervisning och utöva diakoni på ett sådant sätt att det i sig lockar till Gudsgemenskap. Genom undervisning och goda exempel skall människor få redskap att sprida de goda nyheterna om Jesus Kristus så att allt fler vill höra till Guds folk.

43. Kyrkan är världsvid och universell. I synnerhet med tanke på vår omvärlds ”monokultur” vill Viby församling vara en plats för möten mellan det lokala och globala, det kända och det främmande. Det sker dels genom möten på hemmaplan med internationella gäster och utbyten, dels genom resor och valfärder. Grupper och enskildas resor tas till vara så att många får del av erfarenheterna. Ett internationellt perspektiv är viktigare än det som stannar inom svenskarnas kyrka.

44. Vi vill ha en ekumenisk öppenhet för all god lokal mission. Det är viktigare att upptäcka Gud i sitt liv än att bli medlem i just Viby församling. Samtidigt kan Viby församling, med sitt på samma gång traditionella och allmänkyrkliga gudstjänstliv, vara ett komplement till de andra kristna gemenskaperna. Vi tror att många även i framtiden kommer att välja att ha dubbelt medlemskap i såväl kyrka som frikyrkoförsamling.

Personal

45. Förutom kyrkoherden har församlingen en personalstyrka på upp till sju personer. För att samtidigt kunna möta framtida utmaningar och bredda ansvarskänslan för församlingens liv, inser vi att dessa allt mer måste fungera som ett stöd för den övriga församlingen. Genom att bli bättre på att inspirera och uppmuntra frivilligt medarbetarskap skall omfattningen av församlingens gudstjänst, undervisning, diakoni och mission snarare öka än minska även om ekonomin skulle krympa.

46. För att detta skall fungera måste vissa basfunktioner skötas professionellt och effektivt.

- För kyrkomusiken svarar en musiker med kantorsexamen.
- Den kamerala tjänsten köper församlingen av Hallsbergs församling.

47. Kyrkoherden har tjänstebostadsplikt. Att komminister och övriga anställda också bor i församlingen värdesätts. Detta skall märkas vid rekrytering och premieras vid lönesättning. Även förmågan att engagera frivilliga samt egen delaktighet i gudstjänstlivet uppskattas.

48. Varje anställd skall erbjudas en själavårdskontakt och möjlighet att åka på en reträtt (stilla dagar) om minst två dygn årligen. När det gäller fortbildning av personal följer församlingen gällande personalutvecklingsavtal. Hälsovård och assistans kring arbetsmiljöfrågor ordnas genom avtal.

Verksamhet på teckenspråk m.m.

49. Vid behov av gudstjänster och kyrkliga handlingar på teckenspråk eller finska finns präst och diakon att tillgå i Örebro. För samiska finns inget behov.

Församlingsinstruktionen för Viby församling är
godkänd av Viby församlings kyrkoråd
och kyrkoherde Benjamin Lundqvist 2009-04-21,
samt utfärdad av Strängnäs domkapitel 2009-09-10

